

Náš sbor je stále podobnější Kristu. Je stále stejný včera, dnes až navěky...

Potřebuje CB změnu nebo obnovu?

Když jsem byl malý, k nevoli svých rodičů jsem sbíral motýly. Pointa této sběratelské vášně byla v tom, že jsem si chtěl krásu motýlů uchovat neustále před očima. Šlo to, ale musel jsem motýla usmrtit. Krásnou církev není možno udržet krásnou tím, že jí obestavíme hradbami řádu, učení, modliteben, sborových rodů, zaběhlých postupů, metodologie a nevím čeho ještě. Toto vše může být podporou, pomocí, ale nenahradí to život. Ten se nedá zakonzervovat, ale musí se obnovovat neustále. Někdy odcházím z našeho sboru s nádherným pocitem. Třeba po křtech, krásném setkání, po víkendů s muži ve sboru, nebo když přežiji nějakou další akci s mládeží. Napadá mě, že bych to, co jsem prožil, chtěl zakonzervovat, zrežirovat tak, aby to bylo stále stejně úžasné. Jenže ono to nejde. Zápas o neustálou obnovu pokračuje a bude pokračovat celý náš život. Pokud na to církev rezignuje, říká si o problémy a o postupnou smrt. Bude připomínat to, co řekl Nietzsche v Zarathustroví: *Nejsou kostely jen náhrobky mrtvého Boha?* My bychom to poupravili na otázku: *Nejsou kostely jen náhrobky mrtvé církve?* Bez stálé obnovy se jimi stanou. Provoz může ještě dlouho fungovat, ale obsah se vytratí.

Když hovoříme o změně nebo obnově, pak to navozuje pocit, že něco je nutně špatně. Jenže pokud je obnova především poukazováním na to, co je špatné, jedná-li se o kritiku, pak takovou obnovu nechci, protože kritizovat je velmi jednoduché. Máme-li mluvit o obnově, pak musíme přicházet s nějakou pozitivní vizí, snem, cílem, záměrem – říkejme tomu, jak chceme. Mně se nejvíce líbí slovo sen. Ano, někdy je potřeba věci měnit, protože jsme v krizi, někdy ale prostě proto, že obnova a změna je normální součástí procesu života církve. Nechceme něco měnit až když je průšvih, až když dojde k rozkolu, ale spíše se na změnu a průběžnou duchovní obnovu díváme jako na prevenci. Vezměme si ponaučení z lidského těla. Po padesátce jsem objevil nové slovo, a tím je prevence. Moudrá církev, sbor, který má moudré vedoucí, se obnovuje a mění preventivně, nikoli pouze v reakci na problémy. To už často bývá pozdě. Zároveň je obnova vždy spojena s poznáním pravdy o nás a o našich sborech, a to bolí. Proto někdy obnovu odmítáme. Pokusím se v kontextu obnovy v CB vybrat čtyři oblasti.

1.

Každá silná stránka, každý důraz má v sobě zakotvenou slabinu či nebezpečí. Jako protestanté věříme, že slovo nám prostředkuje Krista, proto je naše silná stránka kázané slovo. Zároveň jsme někdy frustrováni, že ať kážeme, jak kážeme, lidé se proměňují jen velmi pomalu nebo vůbec. Když vidíme, kolik úsilí dáme do příprav kázání a různých vyučování, pak výsledek je malý. Můžeme si říkat, že výsledky jsou na Pánu Bohu, že nějaké výsledky vidíme atd. Ano, zároveň ale je otázkou, zda skutečně děláme to, co máme. Někdy mi naše kázání a vyučování připomínají člověka, který mává před hladovým kusem šunky a popisuje, že je v ní dochucovací sůl, že je z prvotřídního vepřového boku a že je pěkně vyuzená. Poté, co dopřednášíme, šunku sníme a zeptáme se hladového, zda vše pochopil a zda je nasycen. Když řekne, že nikoli, pak se podíváme a řekneme mu, aby to, že je nasycen, vzal vírou. Následně odejdeme s dobrým pocitem, že je to jeho problém, protože my jsme svůj díl splnili a vysvětlili vše potřebné. Chci říci, že to, co člověka promění, není myšlenka, ta jistě nadchne, ale zkušenost. A problém je v tom, že někdy nevedeme lidi k tomu, aby překročili pomyslnou zónu komfortu a posunuli se od myšlenky ke zkušenosti s myšlenkou. Výsledkem je, že lidé zůstávají neproměnění a bez existencionální zkušenosti s Bohem. Víra se smrskává v lepším případě na pravověří, které je důležité, ale nestačí. Snad i proto se v Písmu tolik píše o

důvěře, snad proto je tolikrát víra spojena s konáním, tedy s důvěrou. R. Rohr píše: „*Uctívat Ježíše je mnohem snazší než jej následovat. Proto Ježíš častěji říká, následujte mě, než uctívejte mě*“. Pro vedoucí na sboru, kde působím a kteří vyučují, jsem formuloval tyto tři otázky: „*Co chci, aby posluchači věděli?*“ „*Co chci, aby dělali?*“ a „*Jaký mají udělat první krok?*“. Zdá se mi, že velmi často končíme u prvního bodu – tedy vědění neboli předávání informací. Jenže pokud se logos nestane tělem, tedy žitou realitou, pak nesplní svoje poslání a nepromění nás. Bez žité víry se navíc dostáváme do situace, kdy sytíme syté, kteří stejně všechno vědí a do církve si spíše chodí potvrdit svoji pravdu. Tím ale vychováváme duchovní gurmány, které nikdy nenasytíme. Byl to D. H. Lawrence (anglický spisovatel), který napsal: „*Svět se bojí nové zkušenosti více než čehokoli jiného. Je to jako snaha použít svaly, které ještě nikdy nebyli použity. Strašně to bolí. Svět se nebojí nové myšlenky. Jakoukoli myšlenku lze zaškatulkovat. Ale nedokáže zaškatulkovat opravdu novou zkušenost. Tě se vyhýbá.*“ Podobné je to v církvi. Tedy můžeme mít kázání o modlitbě, ale pokud to nevyústí ve zkušenost z modlitbou, nic se nestane. Můžete mít kázání o evangelizaci... atd. Obnova a změna nepřijde s novými myšlenkami, ale s jejich aplikací.

2.

Někdo se mě zeptal, zda mám pro církve vizi. Moje odpověď zní, nemám. Proč? Protože vize pro církve už byla vyslovena a to ve Velkém poslání. Zjednodušeně řečeno: *Jděte, učedníkujte, křtěte a učte*. To není vize pro paracírkevní organizace, ale pro církve. Na nás je hledání, jak Velké poslání aplikovat tam, kde se nacházíme. Asi nejvíce akcentujeme učení, jít a dělat učedníky nám jde hůře. Hovoříme-li o obnově, pak když čteme tuto výzvu, musíme si jako sbory i jako církve položit otázku, jak moc „jdeme“. Položit si otázku, kolik aktivit ve sboru je především pro „naše lidi“. Jak vypadají naše bohoslužby, zda jejich styl není nastaven tak, že s novými lidmi už prostě ani nepočítáme. Jaká část rozpočtu jde na „vyjítí“, tedy na oslovení hledajících, nekřesťanů. Jak moc při našich akcích směrem ven děláme spíše kulturní a volnočasové aktivity spojené se sborem, a jak moc se nám daří to spojovat se zvěstováním evangelia. Tyto a mnohé další otázky mohou bolet, provokovat, ale v posledku mohou obnově pomoci. Nechci vzbuzovat pocit viny a říkat, že neevangelizujeme, jen se ptám: Jak moc jsme otevření novým lidem? A to nikoli mentálně, ale reálně, a jak se to odráží v provozu sboru.

Ve velkém poslání je poté zahrnuta i výzva k činění učedníků. Co tím myslím v kontextu sboru? Jak to souvisí s obnovující se církví? Jde o otázky, jak se nám ve sborech daří vytvořit a praktikovat určité návyky, duchovní disciplíny. Mají naši členové někoho, kdo jim pomáhá v duchovním růstu? Jsou schopni někoho duchovně doprovázet? Někdy hrozí, že člověk uvěří, projde přípravou ke křtu, je pokřtěn, pokud chce, zařadí se do nějaké služby a někdy zajde na nedělní shromáždění nebo na biblickou hodinu. Jenže lze se takto někam posunout? Nevytváří tento model spíše duchovní samorosty? Pro mě je jednou z klíčových otázek, jak kulturu sboru nastavit tak, aby probíhal model duchovního doprovázení, a to v realitě obrovského tlaku, v kterém lidé na našich sborech často žijí. Pokud jsou lidé odkázáni jen na neděli, posouvají se jen velmi pomalu.

3.

Mluvíme-li o obnovující se církvi, pak nelze přeskočit otázku spirituality. Bez ní hrozí, že se obnova nebo jakákoli změna scvrkne na pouhé technické změny, umělé retuše, metodologicko-byrokratické metody. R. Rohr píše: „*Bůh není závislý na poznání v tom smyslu, jak ho chápe západní poznávání. Jak by Bůh mohl udělat takovou chybu, když 98 procent všech lidí, kteří kdy žili na světě, neumělo číst ani psát? Biblickému poznávání je mnohem bližší poznávání tváří v tvář.*“ Setkáním tváří v tvář se myslí setkání s Kristem, a to nejen pouze

ani především racionálním pochopením. Prosím, aby mi bylo rozuměno. Nemluvím o tom, že nepotřebujeme poznávat, Bible je napsána a čtení nutí ke kritickému myšlení. Pokusím se to vystihnout slovy T. Kempenského: „Šťasten, koho učí pravda sama, ne příměry a prchavými slovy, ale tak, jak je sama v sobě.“ V podobném duch píše W. Tozer: „Mezi těmi, kdo chtějí být učitelé slova, jsou mnozí, kteří nerozumějí tomu, co říkají, a trvají na holé víře jako na jediné cestě k poznání duchovních věcí. Tím mají na mysli suché přesvědčení o spolehlivosti Božího slova. Ale člověk, který je vyučen Duchem pravdy, se proti tomuto zúžení bouří a jeho slova budou znít: ‚Slyšel jsem ho, viděl jsem ho. Co je mi do model!‘ Nelze milovat Boha, který není ničím více, než chladnou dedukcí textu. Hledat Boha pouze v knihách, v nichž je pravda uchována, znamená hledat mrtvého mezi živými!“ Opět zdůrazňuji, že nemluvím proti rozumu, tak jako citovaní autoři nebyli žádní hlupáci, ale pouhá dedukce srdce neroznítí. Byl to prý Napoleon, který řekl, že „duchovní lidé jsou schopni věci skutečně měnit, ostatní je jen přeskupují.“ Můžeme udržovat organizaci, která se jmenuje právnická osoba (církve) v chodu, můžeme věci přeskupovat a měnit, ale pokud se příliš soustředíme na vnější formy, hrozí nám povrchnost. Proč? Protože formy nám jsou větší jistotou, než Bůh. Nebudu dávat žádné know-how, jak být blízko Bohu. Jen vidím, že bez stálého, existencionálního zakoušení Boží přítomnosti nám hrozí babišovský přístup ve stylu „nekecáme a makáme“, nebo parafráze textu „ne duchem, ani mocí, ale svépomocí“. V tomto pojetí provoz běží, nekecá se a maká, jen ten Duch tam jaksi chybí.

4.

Poslední bod bych nazval Kálebovská mentalita. Kaleb a Jozue, ale i další zvědové vidí stejnou realitu. Obry, kteří jsou neporazitelní: „Viděli jsme tam zrudly – Anákovci totiž patří ke zrudám – a zdálo se nám, že jsme nepatrní jako kobylinky, vskutku jsme v jejich očích byli takoví.“ Jaká je reakce většiny? Vraťme se do Egypta! Všechno je ztracené, nic nemá smysl, problémy jsou příliš velké, všude kolem jsou nepřátelé, my jsme nepatrní, Bůh nás opustil, je nás málo, nemáme zdroje a vůbec – dejte nám pokoj s nějakými naivními řečmi o tom, že bychom mohli problémy překonat. Prostě to nejde, a proto se nemá smysl o nic pokoušet! Podobná mentalita je v církvi smrtící a hlavně nakažlivá. Krásně to vystihl D. Bonhoeffer: „Je snadnější být pesimistou. Zapomene se na zklamání. Proto je mezi chytráky optimismus mlčky zakázán. Optimismus není v podstatě názor na přítomnou situaci, nýbrž životní síla, síla naděje tam, kde jiní rezignují, umění nést hlavu vzhůru, když se všechno zdá ztracené, síla snášet zvraty...“ Bonhoeffer hovoří o optimismu, snad bych v kontextu příběhu o zvědech tuto vlastnost nazval „vidět věci Božím pohledem, který dává naději tam, kde je strach, úzkost a negativismus“. I to je součástí obnovy. Na závěr bych to chtěl podtrhnout slovy H. Nouwena: „Dokázat se radovat (a mít naději) je i jistá disciplína. Vyžaduje vybrat si světlo, i když je kolem temnota, vybrat si život, i když jsou síly smrti viditelné, vybrat si pravdu, i když jsem obklopen lží. Opakem radosti je skepse. Skeptikové hledají tmu, kdekoli se ocitnou. Ukazují na blížící se nebezpečí, nečisté motivy a skryté intriky. Důvěru nazývají naivitou, starost a péči falešnou romantikou, odpuštění falešnou sentimentalitou. Posmívají se nadšením, vysmívají se duchovní horlivosti a pohrdají charismatickým chováním. Sami sebe považují za lidi, kteří vidí realitu a kteří se nedají svést únikovými emocemi. Tím ale, že snižují Boží radost, vyvolává jejich zatemnění jen další tmu. Lidé, kteří poznali Boží radost, nepopírají temnotu, ale rozhodnou se, že v ní nebudou déle žít. Tvrdí, že světlu, které svítí ve tmě, se dá důvěřovat více než tmě, a že jen malé množství světla dokáže tmu rozptýlit. Jeden druhému ukazují záblesky světla, které tu a tam objevují. Objevují, že existují lidé, kteří žijí pro druhé, kteří následují Krista, kteří si navzájem léčí rány. Každou chvíli si mohou vybrat mezi radostí a skepsí, mezi cynismem a radostí.“

Ve světle Kálebova příběhu vidíme ty, kdo se rozhodnou pro světlo a pro naději. Kdo se postaví proti pocitu beznaděje. Kdo dokáže povědět to, co kdysi dávno řekl Kaleb: „*Vzhůru, pojďme.* „Neřekl to proto, že byl odvážný, ani že by měl vadu zraku a proto viděl Anákovce poloviční, ale proto, že „byl jiného ducha“. A to bych v souvislosti s obnovou přál nám všem.

David Novák